

Estat totalitari de dret

written by Narcís Oliveres | 4 de setembre de 2017

El món occidental, que és el nostre, ha pouat gran part de les seves idees i sobretot modes de raonament, en conceptes heretats de la filosofia grega. Roma va incorporar, millor dit, va assumir la cultura grega, els valors i els canons grecs, fins al punt que la història parla de civilització grecoromana per evocar la cultura que s'estén en el conjunt de regions de la Mediterrània.

Les polis gregues van aparèixer el segle 8è abans de la nostra era. Eren un conjunt de comunitats que compartien llengua, cultura, religió, costums, però disseminades en un gran nombre de polis. En les guerres entre grecs, els desenllaços es produïen en el mateix camp de batalla, la desfeta d'un bàndol era suficient per declarar a l'altre guanyador. A partir de les guerres del Peloponès, ja no era suficient la submissió dels vençuts, se'ls exigia el canvi del seu sistema polític i l'adopció del sistema del vencedor, sorgeix la guerra ideològica. Roma apareix al segle 5è. A partir del segle 3r, sotmet els diferents pobles de la península italiana. Gràcies a la seva organització i disciplina esdevé una potència i se n'adona, i comença a somniar en una expansió política i militar a tot el món conegut. Ho fa realitat derrotant els cartaginesos. El pensament romà és favorable al cosmopolitisme i justifica l'ambició civilitzadora de Roma a la Mediterrània.

Les aportacions romanes s'han de buscar en les institucions i en el dret. Roma reprèn les grans idees forjades pel pensament grec i ho fa sobretot en el període de la República (509-27 aC). Amb l'Imperi, l'emperador és una potència absoluta, maneja la violència política, però recolza la seva legitimitat en el suport del poble que obté amb el *panem et circenses*. La incapacitat de reglar el problema de les successions obre un joc permanent de lluites i complots que s'agreugen en el segle 3er, es fa cada cop més difícil resistir les lluites

intestines i les guerres que es multipliquen a les fronteres de l'Imperi.

L'Imperi romà va ser un llarg procés de decadència política. Montesquieu l'analitza en *Considérations sur les causes de la grandeur des Romains et de leur décadence* (1734) anterior l'*Esprit des Lois* (1748) i en l'actualitat David Engels ha publicat *Le Déclin* assaig en el qual estableix analogies entre la crisi de la Unió Europea i la caiguda de la República romana, en què la qüestió dels fluxos migratoris resulta d'extraordinària actualitat.

En desaparèixer l'Imperi romà d'occident l'any 476, s'entra en l'Edat Mitjana i s'obre un procés de fragmentació i de dislocació dels territoris. La inseguretat és permanent i les poblacions locals es posen sota la tutela de senyors capaços de mantenir un ordre relatiu. Una de les conseqüències de la fragmentació política va ser la regressió de les institucions públiques. Si l'antiguitat clàssica havia concebut la societat cívica, centrada en la ciutadania, la vida pública i el respecte a les lleis, el poder es converteix en un bé personal que es transmet per herència amb criteris patrimonials, amb repartiments del territori que accentuen la fragmentació i són causa de conflictes.

L'Estat és un concepte que tant pot servir per definir organitzacions polítiques de l'Antiguitat, com ara l'Imperi xinès o la República romana i Imperi romà o els estats moderns. La concepció moderna d'Estat apareix en el Renaixement, Maquiavel (1469-1527) el defineix com el poder central sobirà i Bodinus (1529-1596) el concep com la seu de la potència sobirana.

Pel que fa al Dret, el 1787, el mateix Kant va escriure en una nota en el seu famós llibre *Crítica de la raó pura* que "els juristes estan buscant una definició per al seu concepte del Dret. Dos-cents trenta anys després continuen buscant-la!

Les lluites polítiques causades per les relacions de l'Estat i el dret van ser causa de l'aparició del concepte d'Estat de dret. A Anglaterra la Carta Magna (1215) i l'Habeas Corpus (1679) fixaven drets que protegien l'individu contra l'arbitrarietat i el 1689 es proclamava el Bill of Rights que afirmava "Que el pretès poder de suspendre les lleis o l'execució de les lleis per l'autoritat reial, sense el consentiment del Parlament, és il·legal". La Declaració d'Independència americana de 1776 afirmava que el govern reposa sobre el consentiment del poble i que els homes tenen el dret de canviar de govern quan són víctimes d'abusos i d'usurpacions que tendeixen al "despotisme absolut".

El dret pertany al grup de conceptes que no són clars. El 1989 DROITS, revista francesa de teoria jurídica, va demanar a una cinquantena d'autors que donessin la seva concepció de dret per tal de generar i proposar, almenys, grans opcions. No es va aconseguir, a causa de la gran diversitat de definicions aportades.

Davant el que ell anomena repte independentista de la Generalitat, la resposta de Rajoy és que el "Gobierno de España" aplicarà la força del **Estado de derecho**. L'expressió és una relació prepositiva que implica l'existència de tres elements oracionals: dues paraules, *Estado* i *derecho* portadores de significat i un tercer mot, la preposició *de*, que les relaciona.

Pretén referir-se a l'article 1.1 de la Constitució espanyola de 1978. Mai no ho ha fet d'una manera completa, que és "Espanya es constitueix en un Estat social i democràtic de dret": És també una relació prepositiva que aporta més significats, social i democràtic, que perfila afegint "que propugna com a valors superiors del seu ordenament jurídic la llibertat, la justícia, la igualtat i el pluralisme polític".

L'estat social i democràtic de dret és un sistema de drets que comprèn, a més dels drets essencials i subjectius, les

garanties relacionades amb la integració social i amb la participació democràtica. En les societats contemporànies l'acció de l'Estat no es limita només a les accions lligades a l'exercici de la sobirania (que *corresponde a todos los españoles*). El seu camp d'acció abasta nombrosos dominis on existeixi un interès general que no es pot satisfer amb la sola acció dels particulars i que requereix una funció redistributiva de cohesió social i una garantia de l'Estat del Benestar. Si el sistema refusa, o nega, o impossibilita la participació a un procés democràtic, impedeix l'exercici del dret fonamental de llibertat, que és un dret social i democràtic i el primer dels valors que propugna l'esmentat article 1.1 de la Constitució.

Si Rajoy elimina que Espanya és un estat social i democràtic i no permet l'exercici de la democràcia, Espanya s'haurà convertit en un estat totalitari que utilitza el DRET com a instrument d'opressió, en connivència amb el Tribunal Constitucional, Poder Judicial.